

HILDEBRANDT, Ulrich. Trade Mark Law in Europe: Case Law of the Court of Justice of the European Union

Wolters Kluwer International B.V., 2016, 449 s. ISBN 978-90-411-6219-9.

Helena Pullmannová*

Úvod – Směrnice o ochranných známkách

Začátkem roku 2019 vešla v účinnost novela zákona o ochranných známkách, jež představuje implementaci směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/2436 ze dne 16. prosince 2015, kterou se sblížují právní předpisy členských států o ochranných známkách (dále jen „Směrnice“). Nedávné změny¹ zákona o ochranných známkách však v převážné části reflektují pouze ustálené závěry vyplývající z judikatury Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) a jsou jen dalším (logickým) krokem v harmonizaci národních právních řádů členských států v této oblasti.

Hlavními cíli nové Směrnice je s ohledem na rostoucí poptávku po ochraně obchodních označení prostřednictvím známkového práva (i) zlepšit koexistenci systému národních ochranných známek s ochrannou známkou Evropské unie; (ii) zrychlit, zkvalitnit a zjednodušit proces zápisu přihlašovaných označení jako národních ochranných známek; (iii) umožnit využívání nejnovějších technologií v oblasti zápisu národních ochranných známek; (iv) zajistit stejnou právní regulaci pro známkoprávní ochranu v členských státech Evropské unie a její udržení v čase; (v) posílit právní jistotu nositelů starších práv k přihlašovaným označením a (vi) zvýšit předvídatelnost rozhodování známkoprávních sporů s ohledem na neuvádění dotčených práv jednou ze stran sporu.²

1 Význam judikatury SDEU v oblasti známkoprávní úpravy

Snahy o výklad zákona o ochranných známkách bez znalosti příslušné judikatury SDEU jsou předem odsouzeny k zániku. Judikatura SDEU má v oblasti známkového práva nezanedbatelný význam a pro správnou interpretaci a aplikaci hmotněprávních ustanovení zákona o ochranných známkách (v dřívější či novelizované podobě) je podstatná alespoň základní orientace a znalost závěrů z ní vyplývajících.

* Mgr. Bc. Helena Pullmannová, doktorandka, Katedra občanského práva, Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Brno / Ph.D. student, Department of Civil Law, Faculty of Law, Masaryk University, Brno, Czech Republic / E-mail: helena.pullmannova@mail.muni.cz

1 Podrobněji vizte 6. kapitolu v publikaci PULLMANNOVÁ, Helena. *Ochrana obchodního jména a její projevy ve známkoprávní reformě EU*. Praha: Leges, 2019, 128 s. ISBN 978-80-7502-308-7.

2 Srov. body 3, 5, 6, 9, 10, 13, 17, 27, 29–32, 36–37, 41 preambule Směrnice.

Například bez znalosti závěrů SDEU v případě *Ralf Sieckmann proti Deutsches Patent- und Markenamt*, C-273/00, totiž lze učinit pouze zkratkovitý závěr, že Směrnice náhle a bezdůvodně opouští požadavek na grafickou znázornitelnost přihlašovaného označení, přestože jde o směr následovaný SDEU již od roku 2002, a tudíž se nejedná o žádoucí zásadní změnu či novinku ve známkoprávní oblasti; stejně tak bez znalosti úvahy velkého senátu SDEU v případě *Céline SARL proti Céline SA*, C-17/06, může být čl. 10 odst. 3 písm. d) Směrnice vnímán jako překvapivé zúžení ochrany práv třetích osob k jejich obchodním jménům, kolidují-li tato práva s právy k ochranné známce, nicméně citované ustanovení Směrnice je potřeba vykládat právě ve světle zmíněného rozhodnutí a též s odkazem na body 18–19 preambule Směrnice.

Vhodné je dodat, že zohledňována musí být nejen judikatura vyjadřující se k výkladu směrnice³, jež postupně harmonizovaly regulaci národních ochranných známek v členských státech Evropské unie, ale též i judikatura zabývající se výkladem právní úpravy ochranné známky Evropské unie⁴ (neboť právní úprava těchto institutů je mnohdy takřka identická).⁵

V odborné literatuře se judikatuře SDEU věnuje mnoho publikací, avšak ucelený přehled judikatury, jež by reflektoval v určité míře také vývoj názorů SDEU v této oblasti přináší až publikace Ulricha Hildebrandta *Trade Mark Law in Europe: Case Law of the Court of Justice of the European Union*, která se pro svůj úspěch těší již třetímu aktualizovanému vydání⁶. Kniha vychází z anglického znění Směrnice a reflektuje judikaturu SDEU dostupnou do února 2016.

Práce svou strukturou následuje samotný text Směrnice (její jednotlivé články), nicméně mezi díla komentářové literatury ji zařadit nelze, neboť nepřináší hlubší rozbor a interakci autora s předkládanou judikaturou, jež lze nalézt např. v publikaci Annette Kur, Martina Senftleben a Vereny von Bomhard *European Trade Mark Law: A Commentary*.⁷ Na rozdíl od recenzované publikace totiž jejich dílo představuje obsáhlou monografii několika autorů k vybraným otázkám známkového práva. Obdobný závěr lze učinit též ve vztahu k publikaci Catherine Seville *EU Intellectual Property Law and Policy*⁸,

3 Před účinností Směrnice byla oblast známkoprávní úpravy regulována směrnici č. 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988 a následně směrnici č. 2008/95/ES ze dne 22. října 2008.

4 S účinností od 1. října 2017 je ochranná známka Evropské unie regulována nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1001 ze dne 14. června 2017.

5 Srov. bod 36 preambule Směrnice.

6 Předchozí vydání byla HILDEBRANDT, Ulrich. *Harmonised Trade Mark Law in Europe: Case Law of the European Court of Justice*. Carl Heymanns Verlag, 2008, 272 s. ISBN 978-3-452-26786-3; HILDEBRANDT, Ulrich. *Harmonised Trade Mark Law in Europe: Case-Law of the European Court of Justice*. Carl Heymanns Verlag, 2005, 152 s. ISBN 3452259226.

7 KUR, Annette, Martin SENFTLEBEN a Verena von BOMHARD. *European Trade Mark Law: A Commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2017, 796 s. ISBN 978-0-19-968044-3.

8 SEVILLE, Catherine. *EU Intellectual Property Law and Policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2016, s. 259–397. ISBN 978-1-78100-345-9.

Paula Torremanse a Justine Pily *European Intellectual Property Law*⁹, nebo Pavla Koukala, Radima Charváta, Simony Hejdové a Miroslava Černého *Zákon o ochranných známkách: Komentář*¹⁰, jež velmi silně reflektuje evropskou právní úpravu a judikaturu SDEU.

V uvedeném však nehledejme výtku. Dílo totiž přesto, či spíše bez ohledu na právě uvedené, představuje počin hodný chvály. Jeho cílem totiž očividně nebyla prezentace polemiky s judikaturou SDEU, či její hlubší reflexe, ale naopak systematické utřídění základních závěrů vyplývajících z judikatury SDEU ke známkoprávní úpravě v logické souslednosti tak, aby byly tyto závěry následně zejména prakticky využitelné jako zdroj poznání pro praktikující právníky, ale i akademiky v jejich dalším bádání.

2 Kritika recenzované publikace

Jak již bylo uvedeno, svým pojetím představuje publikace výborný odrazový můstek pro další výzkum v oblasti známkoprávní úpravy. Autor předkládané závěry vyplývající z judikatury SDEU nedoprovází (nezapleveluje) vlastními názory či domněnkami, pouze na některých místech využívá zvýraznění slov či pasáží v textu.

Je ale třeba také dodat, že v rozporu s uvedeným autor na několika málo místech podlehl hodnocení předkládaného, či spíše potřebě uváděné názory SDEU upřesnit, když si na začátku několika málo odstavců neodpustil stručný komentář typu *still applicable*, *basically still applicable*, *basically probably still applicable*, *no longer applicable*, *inapplicable* apod.¹¹ Nicméně již dále neuvádí jakékoli bližší odůvodnění, či argumentaci, čímž tak činí tyto poznámky *de facto* neaplikovatelnými, resp. pro čtenáře neužitečnými a zbytečně rušivými mezi prezentovanými závěry judikatury SDEU.

V dalším lze vytknout autorovi způsob označování článků normativních textů Evropské unie, jež zmiňují předkládaná rozhodnutí SDEU, neboť tak činí vždy stejným způsobem, a tudíž není z citovaného článku možné jakkoli poznat, zda se jedná o článek¹² první, druhé či třetí směrnice harmonizující známkové právo v členských státech Evropské unie, a obdobně zda se jedná o článek¹³ prvního, či druhého nařízení regulujícího ochrannou známku Evropské unie (dikci nejnovějšího nařízení publikace s ohledem na rok svého vydání nereflektuje). Materie obsažená v citovaných ustanoveních právních předpisů Evropské unie totiž v průběhu času doznala pochopitelně nemalých změn (obsahových i svým umístěním). Sledování relevantních článků normativních textů při čtení některých pasáží recenzované práce tak působí čtenáři vskutku zbytečné obtíže.

⁹ PILA, Justine a Paul L. C. TORREMANS. *European Intellectual Property Law*. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 363–456. ISBN 978-0-19-872991-4.

¹⁰ KOUKAL, Pavel, Radim CHARVÁT, Simona HEJDOVÁ a Miroslav ČERNÝ. *Zákon o ochranných známkách: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 582. ISBN 978-80-7552-762-2.

¹¹ Srov. s. 92–96, 138–147, 247, 277, 347, 352–356.

¹² Srov. s. 30 nebo s. 135.

¹³ Srov. s. 26, 27, 35, 39, 50 nebo s. 123.

Na druhou stranu je práce velmi dobře členěna a logicky utříděna, čtenář je veden textem dle srozumitelných obsahových hesel u konkrétních článků Směrnice (např. u čl. 5 v podkapitole *Likelihood of confusion* nalezneme oddíly *Mere association*, *Family or series of marks*, nebo *Proof*) a prezentovaná materie je tak navzdory obšírnosti svého záběru stále poměrně přehledná. Nicméně v některých pasážích v důsledku absence interakce autora s překládaným textem upadá pozornost čtenáře, zejména je-li rozebírán článek pojednávající o veřejnoprávních a technických aspektech rozebírané úpravy (např. čl. 4 nebo čl. 12 Směrnice).

S ohledem na rostoucí penzum judikatury SDEU nelze také očekávat, že publikace zmíní všechna rozhodnutí vyjadřující se k dané otázce,¹⁴ nicméně jako výchozí bod pro začínající výzkum je uvedený rozsah judikatury více než dostačující.

Publikace je ve svém závěru doplněna také třemi přílohami, a to (i) textem směrnice č. 2008/95/EC, (ii) korelační tabulkou¹⁵ uvádějící, který článek Směrnice odpovídá článku směrnice č. 2008/95/EC, a (iii) přehledem v práci citované judikatury (tabulkou uvádějící číslo rozhodnutí, datum rozhodnutí, název rozhodnutí, ECLI a výčet stran práce, kde bylo uvedené rozhodnutí zmíněno). Avšak za užitečnou lze dle názoru autorky považovat pouze třetí z nich, neboť první dvě obsahují informace jednoduše dohledatelné a volně dostupné v databázi *Eur-lex*.¹⁶

Závěr

V prvé řadě je potřeba ocenit práci autora se značným množstvím judikatury SDEU, jež systematicky utřídil a logicky propojil tak, aby závěry z ní vyplývající představovaly souvislý tok myšlenek ve vztahu ke konkrétnímu obsahovému heslu, který je pro příslušný článek Směrnice relevantní. Přičemž přes výše zmíněné výhrady lze označit práci za praktickou a užitečnou příručku pro ty, kteří se potřebují rychle a efektivně seznámit se základními závěry judikatury SDEU v oblasti známkového práva.

S ohledem na uvedené tak lze doporučit publikaci ke studiu zejména těm, kteří se zabývají známkovým právem a rádi by se dozvěděli více o naší známkoprávní úpravě v širším kontextu, jež je dnes již z většiny výsledkem evropského zákonodárce a judikatury SDEU. Cenná bude tato publikace zejména pro studenty a začínající praktikující právníky v oblasti známkového práva.

Jaký bude vývoj judikatury SDEU, kterou se nám snaží autor v publikaci přiblížit, zejména v kontextu Směrnice, není zcela jasné, nicméně bouřlivého či neočekávaného vývoje na tomto poli se v blízké době zřejmě bát nemusíme. Zajímavým však může být sledování vytyčování vztahu „druhově“ nových ochranných známek zapisovaných s využitím moderních technologií se stávajícími právy duševního vlastnictví na trhu Evropské unie, či konkrétních reakcí členských států na požadavky změn v procesu zápisu přihlašovaných označení.

¹⁴ Vyčerpávající výčet judikatury k příslušnému článku směrnice lze dohledat v záložce „informace o dokumentu“ u konkrétní (první, druhé, či třetí) směrnice v databázi *Eur-lex*.

¹⁵ Jež je dostupná také jako příloha Směrnice uvedená bezprostředně za textem Směrnice v databázi *Eur-lex*.

¹⁶ Vizte předchozí poznámku pod čarou.